

**WIITAUNIONIN ALUELUKION
OPISKELUHUOLLON
KÄSIKIRJA**

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	3
2. OPISKELUHUOLLON TEHTÄVÄ JA TAVOITTEET	3
3. OPINTOJEN TUKEMINEN WIITAUNIONIN ALUELUKIOISSA	4
3.1 OPISKELUHUOLLON VASTUUNJAKO	4
3.1.1 OPISKELUN OHJAUS JA TUKEMINEN – ARJEN OPISKELUHUOLTO	4
3.1.2 HUOLEN ILMENEMINEN JA VARHAINEN PUUTTUMINEN	5
3.1.3 VARHAISEN PUUTTUMISEN MALLI	5
3.1.4 HUOLENAIHEITA OPISKELIJOISTA	6
3.1.5 HUOLEN PUHEEKSI OTTAMINEN	7
3.2 JAKSOPALAVERIT	8
3.3 OPISKELIJAHUOLTORYHMÄ	8
3.4 OPISKELUHUOLTOTOIMINNASTA TIEDOTTAMINEN	9
3.5 KOULUYHTEISÖN TURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN	9
4. OPISKELUN ERITYINEN TUKI	10
4.1 ERITYISEN TUEN MUODOT	10
4.2 ERITYISJÄRJESTELYT	10
4.3 ERITYISJÄRJESTELYT JA YO-KIRJOITUKSET	10
4.4 KURSSISUORITUKSEN ARVIOINTI	11
5. KODIN JA KOULUN VÄLINEN YHTEISTYÖ	11
6. NIVELVAIHE	11
7. POISSAOLOT JA OPINTOJEN KESKEYTTÄMINEN	12
7.1 POISSAOLOIHIN PUUTTUMINEN	12
7.2 OPINTOJEN KESKEYTTÄMINEN	12

1. JOHDANTO

Opiskeluhuollon käsikirja on työväline jokaiselle lukiossa työskentelevälle. Käsikirja perehdyttää Wiitaunionin lukioiden opiskeluhuollon käytänteisiin sekä sisältää toimintamalleja eri tilanteisiin. Tavoitteena on, että Wiitaunionin lukiot oppimisympäristöinä edistävät ja henkilöstö tukee moniammatillisessa yhteistyössä nuoren yksilöllistä kehitystä, hyvinvointia ja oppimista. Näkökulmana on erityisesti ehkäisevien toimintatapojen edistäminen.

2. OPISKELUHUOLLON TEHTÄVÄ JA TAVOITTEET

Opiskelijahuollon tehtävä on osaltaan huolehtia opiskelijoiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista. Hyvinvointi on perustana nuoren kehitykselle ja oppimiselle. Opiskelijahuoltotyön tehtävänä on oppimisen esteiden sekä muiden nuoren elämään liittyvien ongelmien tunnistaminen ja niihin puuttuminen. Yksilönäkökulman lisäksi opiskeluhoitotyössä korostuukin yhtä tärkeänä **yhteisöllinen näkökulma**.

Oppimisvaikeuksien ja muiden opiskeluun liittyvien ongelmien **varhainen tunnistaminen** sekä niihin mahdollisimman varhain **puuttuminen** ovat toiminnan lähtökohtia. Nuoren kasvun ja kehityksen kannalta on tärkeää, että riskitilanteet havaitaan ajoissa. Ongelmatilanteisiin varhain puuttumalla voidaan edesauttaa myös opettajien työssä jaksamista. Ajoissa ongelmiin puuttuminen tukee koko työyhteisön jaksamista.

Opiskelijoiden osallisuutta oman työyhteisönsä hyvinvoinnin edistämässä on tärkeää tukea. Opiskelijoita tuetaan kasvamaan aktiiviseksi toimijoiksi kouluyhteisössä. Yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemukset ovat olennaisia hyvinvoinnin kokemisen kannalta. Opiskelijat ovat oppilaskuntatoiminnan kautta mukana esimerkiksi yhteisten hyvinvointiin liittyvien toimenpiteiden kuten teemapäivien suunnittelussa.

Vastuu opiskeluhuollosta kuuluu jokaiselle opiskeluyhteisössä työskentelevälle. Tämä korostuu, kun tavoitteena on suunnata opiskeluhoitoa korjaavasta työstä ehkäisevään työhön, joka tukee koko kouluyhteisön hyvinvointia. Näkökulma opiskeluhoitotyössä on oppimiseen liittyvien vaikeuksien **ennaltaehkäisyssä**. Käsikirja kuvaa toimintamallin vastuun jakautumisesta koulun eri toimijoiden kesken.

3. OPINTOJEN TUKEMINEN WIITAUNIONIN ALUELUKIOISSA

3.1 OPISKELUHUOLLON VASTUUNJAKO

Opiskeluhuollosta on vastuussa jokainen kouluyhteisöön kuuluva. Turvallisen ja hyvinvointia tukevan opiskeluympäristön luominen sekä opiskeluun liittyvien ongelmien huomioiminen on osa koulun arkea, johon jokainen vaikuttaa omalla toiminnallaan. Kuka tahansa, joka huomaa sellaisen asian, joka voi olla heikentämässä opiskelijan hyvinvointia tai työyhteisön turvallisuutta, on velvollinen puuttumaan tilanteeseen ja **jakamaan huolensa jonkun toisen työyhteisöön kuuluvan kanssa.**

Opintojen ohjaus ja tukeminen on osa jokapäiväistä koulutyötä (arjen opiskeluhuolto). Tämän lisäksi **tukitoimia on tarpeen tehostaa**, jos opiskelijan opintoihin liittyen nousee esille erityisiä huolenaiheita. Jos puolestaan ilmenee asioita, jotka voivat olla heikentämässä opiskelijan hyvinvointia ja opintoihin keskittymistä käytetään **erityisen tuen muotoja.**

3.1.1 OPISKELUN OHJAUS JA TUKEMINEN – ARJEN OPISKELUHUOLTO

Aineenopettaja

kannustaa, ohjaa ja seuraa opiskelijaa oman aineensa opiskeluun liittyvissä asioissa ja antaa tarvittaessa tukiopetusta silloin, kun se on mahdollista. Aineenopettaja kirjaa poissaolot kurssilta saman päivän aikana Wilmaan. Aineenopettaja ottaa varhaisessa vaiheessa opiskelijan kanssa puheeksi, jos opiskelu kurssilla ei suju. Aineenopettaja myös ohjaa opiskelijaa oman oppiaineensa kohdalla sopivan opiskelutekniikan löytämisessä.

Ryhmänohjaaja

tutustuu ryhmänsä opiskelijoihin. Hän haastattelee opiskelijan ensimmäisen lukuvuoden aikana ja tapaa häntä ryhmänohjauksissa. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opintojen edistymistä sekä poissaoloja säännöllisesti. Ryhmänohjaaja on yhteydessä opiskelijan huoltajiin.

Opinto-ohjaaja

tarkistaa ja muuttaa opiskelijan kanssa opintosuunnitelmaa tarvittaessa sekä ohjaa tarvittavan tuen piiriin. Opinto-ohjaaja seuraa yhteistyössä ryhmänohjaajien kanssa opiskelijoiden opintojen etenemistä ja koordinoi tukitoimia. Opinto-ohjauksen tunneilla käsitellään oppimista tukevia asioita sekä esitellään opiskelun erilaisia tukimahdollisuuksia.

Erytisopettaja

tekee kaikille lukion aloittaville opiskelijoille lukiseulonnan sekä opastaa uusia opiskelijoita opiskelutaidoissa. Erytisopettaja ohjaa lukiseulonnan pohjalta opiskelijoita tukitoimien pariin ja teettää tarvittaessa yksilökohtaiset testit.

Terveydenhoitaja

tekee terveystarkastukset sekä erilaisia seulontakyselyitä ja tukee opiskelijaa terveydellisissä kysymyksissä. Terveydenhoitaja ohjaa tarvittaessa opiskelijaa hakeutumaan asianmukaisiin terveys- ja sosiaalipalveluihin.

Koulupsykologi

tukee opiskelijoiden psyykkistä hyvinvointia tarjoamalla ohjaus-, tuki- ja hoitokäyntejä, joissa selvitetään opiskelijan elämäntilannetta ja mieltä painavia asioita. Tarvittaessa psykologi ohjaa opiskelijan muiden mielenterveyspalveluiden piiriin. Psykologi osallistuu lukioden opiskelijahuollon ja ennaltaehkäisevän mielenterveystyön kehittämiseen osana moniammatillista työryhmää.

Kuraattori

Koulukuraattorin työn tavoitteena on varhainen puuttuminen sekä auttaminen “matalalla kynnyksellä”. Tavoitteena on myös oppilaiden myönteisen kokonaiskehityksen ja koulunkäynnin tukeminen sekä hyvinvoinnin edistäminen kouluyhteisössä.

Psykiatrinen sairaanhoitaja (Tsemppari)

Tsempparin työ on pääasiassa yksilötapaamisia silloin, kun nuorella on esimerkiksi huolta mielialan tai ahdistuksen kanssa, univaikeuksia tai väkivaltaa ja päihteisiin liittyviä haasteita. Työnkuvaan kuuluu myös koulun arjessa näkyminen. Psykiatrinen sairaanhoitaja on käytettävissä verkostotapaamisiin tai häntä voi tarpeen vaatiessa konsultoida.

Rehtori

luo edellytykset opintojen tukemiselle työyhteisössä ja varmistaa, että opiskeluhoito toteutuu lukiossa sen eri tasoilla sille asetettujen suunnitelmien mukaisesti.

3.1.2 HUOLEN ILMENEMINEN JA VARHAINEN PUUTTUMINEN

Toimenpiteet ja työnjako eri toimijoiden kesken huolta aiheuttavassa tilanteessa on kuvattu seuraavassa **varhaisen puuttumisen mallissa**.

Jos opiskelija ei tule kurssille/lakkaa käymästä tunneilla tai opiskeluissa tapahtuu muutosta huonompaan suuntaan, aineenopettaja ottaa yhteyttä opiskelijaan sekä ilmoittaa asiasta ryhmänohjaajalle ja opinto-ohjaajalle.

Jos aineenopettaja havaitsee opiskelijan oppimiseen liittyviä pulmia, poissaoloja on paljon tai opiskelijassa tapahtuu jokin erityinen muutos (ks. alla muistilista opettajalle), opettaja keskustelelee opiskelijan kanssa.

Aineenopettaja myös kertoo havainnoistaan viipymättä ryhmänohjaajalle.

Ryhmänohjaaja selvittää, ovatko muut opettaja havainneet samanlaisia huolenaiheita tai onko opinto-ohjaajalla käsitystä tilanteesta.

Ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja opiskelija sopivat, miten tilannetta lähdetään selvittämään. Ryhmänohjaaja ottaa yhteyttä alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajiin. Tarvittaessa harkitaan alaikäisen kohdalla yhteydenottoa lastensuojeluun.

Ryhmänohjaaja seuraa jaksoittain oman ryhmänsä opiskelijoiden poissaoloja sekä kurssien kertymistä ja tarkistaa näitä tilanteita säännöllisesti opinto-ohjaajan kanssa.

Opiskelija voidaan ohjata terveydenhoitajan, erityisopettajan, kuraattorin, tsempparin tai koulupsykologin vastaanotolle.

Jos opiskelijan tilanne pitkittyy tai se vaatii moniammatillista osaamista sekä erityisjärjestelyitä opiskelun tueksi, vie ryhmänohjaaja/opinto-ohjaaja/ terveydenhoitaja/ erityisopettaja/ kuraattori/tsemppari opiskelijan asian opiskelijahuoltoryhmän käsiteltäväksi.

3.1.3 Miten tunnistan avun tarpeen

- luvattomat poissaolot tai paljon poissaoloja
- kesken jääneitä ja keskeytyneitä kursseja, toistuvia nelosia
- outo käytös, esim. yhtäkkiset itkukohtaukset, oudot tai huolestuttavat asiat aineissa tai esseissä
- aggressiivinen käytös tai toisten kiusaaminen
- yksinäisyys, vetäytyminen
- paha jännittäminen toistuvasti pienissäkin tilanteissa
- jatkuva tuijotus, punaiset silmät tai laajentuneet pupillit
- outo, imelä haju tai alkoholin haju
- päihtynyt olemus (heti saattaminen päivystykseen tai opiskelijan ollessa täysi-ikäinen kotiin) tai huumeista puhuminen
- eleettömyys, apaattisuus
- nukahtelu tunneilla tai toistuvasti huomattava väsymys

- hyvin laiha olemus tai huomattava laihtuminen lyhyessä ajassa
- vahva levottomuus tunneilla tai kokeissa
- mustelmia tai viiltoja kasvoissa tai käsissä
- toistuvasti hyvin epäsiisti olemus

3.1.4 Miten toimin ja puutun

- Pyydä opiskelijaa jäämään hetkeksi oppitunnin jälkeen tai sovi muu rauhallinen tilanne juttelulle kahden kesken.
- Kerro, mitä olet pannut merkille opiskelijan opiskelussa ja miksi se huolettaa sinua.
- Kerro, miksi koet asian tärkeäksi opiskelijan kannalta.
- Osoita olevasi asiasta aidosti huolissasi. Älä syyttele tai korosta opiskelijan tekemiä virheitä.
- Pyri säilyttämään rauhallinen, avoin ja luottamuksellinen ilmapiiri.
- Kysy, mitä opiskelija ajattelee tekemistäsi huomioista. Oletko tulkinut tilanteen oikein?
- Kysy, onko opiskelija itse huolissaan asiasta.
- Pyydä opiskelijaa auttamaan sinua ymmärtämään, mistä oikein on kyse.
- Kysy, onko opiskelija jo jutellut asiasta jonkun koulun henkilökuntaan kuuluvan kanssa asiasta.
- Jos ei, kerro, kenen kanssa asiasta voisi jutella ja miksi ajattelet, että asiasta olisi hyvä jutella.
- Sovi, miten asiassa edetään ja kenen kanssa voit asiasta puhua.
- Jos opiskelija on alaikäinen, kerro, että aiot tarvittaessa ottaa yhteyttä kotiin.
- Sovi, milloin ja miten palaatte tarkistamaan tilannetta.
- Kysy lopuksi, miltä asiasta jutteleminen tuntui.
- Kerro opiskelijan kanssa sopimallasi tavalla mahdollisimman pian asiasta sille henkilölle, jonka kanssa arvioit, että asiaa on syytä lähteä selvittämään.

3.2 ARVIOINTIMENETELMIÄ

3.2.1 Jaksopalaverit

Molemmissa lukiossa järjestetään kunkin jakson tulosten saavuttua jaksopalaverit. Niissä käydään läpi opettajakunnan kesken kunkin ryhmän tilanne, mm. heikot ja puuttuvat arvosanat, poissaolotilastot ja opiskelijoiden jaksopalautteet sekä sovitaan vastuun jaoista, kuka puuttuu ja miten puututaan opiskelijan/ ryhmän tilanteeseen. Opettajilta kysytään palaverissa myös myönteistä palautetta edellisestä jaksosta. Jaksopalaverin koollekutsujana on rehtori. Jaksopalaverissa voidaan sopia asioiden viemisestä opiskelijahuoltoryhmään.

3.2.2 Jaksopalaute

Lukioissa kerätään 2-5 kertaa lukuvuodessa jaksopalautteet opiskelijoilta. Ne käsitellään opettajainkokouksissa ja mietitään tarvittavat jatkotoimenpiteet.

3.2.3 Wilma- arviointi huoltajille

Opiskelijoiden huoltajilta pyydetään joka toinen vuosi arviointi koulun toiminnasta. Tulokset esitellään opettajainkokouksessa ja mahdolliset parannusehdotukset otetaan huomioon.

3.2.4 Kouluterveyskysely

Kouluterveyskysely järjestetään joka toinen lukuvuosi lukion opiskelijoille. Tulokset esitellään sekä opiskelijoille että vanhemmille.

3.3 OPISKELIJAHUOLTORYHMÄT

Kummassakin lukiossa kokoontuu tarvittaessa lukiokohtainen opiskelijahuoltoryhmä. Lukiokohtainen opiskelijahuoltoryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa opinto-ohjaajan koolle kutsumana. Ryhmän tehtävänä on vastata opiskelijahuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista sekä lukioyhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämisestä. Ryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita.

Lukiokohtaiseen opiskelijahuoltoryhmään kuuluvat:

- rehtori/apulaisrehtori
- opinto-ohjaaja
- erityisopettaja
- terveydenhoitaja
- koulupsykologi
- kuraattori
- tsemppari

Opiskelijakohtainen asiantuntijaryhmä

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Asiantuntijoiden nimeäminen ryhmän jäseniksi ja muiden yhteistyötahojen tai oppilaiden läheisten osallistuminen ryhmän työskentelyyn edellyttää oppilaan tai huoltajan suostumusta. Oppilaan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä oppilashuollon palveluja.

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen.

Asiantuntijaryhmä pitää **kokouksistaan muistioita**, joita säilytetään lukitussa tilassa, eikä niistä oteta kopioita. Muistioon kirjataan käsitellyt asiat. Opiskelija-asioista kirjataan muistiin:

- asian vireillepanija
- aihe
- kokoukseen osallistujat ja heidän asemansa
- päätetyt jatkotoimenpiteet
- toteuttamisen ja seurannan vastuuhenkilö(t)
- seuranta
- kirjauksen päivämäärä ja allekirjoitus sekä virka-asema
- Jos sivullisille annetaan tietoja, ne on kirjattava. Mitä tietoja, ja kenelle sekä millä perusteella, on annettu

Näin ollen yksittäiseen opiskelijaan liittyvät kirjaukset voidaan erottaa tarvittaessa nähtäville. Muistion avulla seurataan myös opiskelija-asioiden etenemistä.

3.4 OPISKELUHUOLTOTOIMINNASTA TIEDOTTAMINEN

Opiskelijat perehdytetään opiskelun erilaisiin tukimuotoihin heti opintojen alussa. Opiskelijoita tiedotetaan myös muista paikallisten tukiverkoston tarjoamista palveluista. Tukimuodot käydään läpi jokaisen lukuvuoden alussa opiskelijoiden kanssa.

Huoltajille tiedotetaan koulun tarjoamista tukimuodoista sekä muiden asiantuntijapalveluiden saatavuudesta ja yhteystiedoista. Tiedottaminen toteutetaan vanhempainilloissa, koulujen nettisivuilla, opinto-oppaissa, Wilman välityksellä sekä henkilökohtaisin yhteydenotoin.

3.5 KOULUYHTEISÖN TURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN

Turvallisuuden edistäminen on osa kouluyhteisön arkista toimintakulttuuria, mutta opiskeluhuollon tavoitteena on tukea toimintakyvyn säilymistä myös fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.

Erilaisissa ongelma- ja kriisitilanteissa toimitaan lukioiden yhteisten tai lukiokohtaisesti sovittujen suunnitelmien mukaisesti. Lukiosta löytyy **turvallisuussuunnitelma**, jossa on määritelty toimintaohjeet mm.

- koulukiusaamiseen puuttumiseen
- väkivaltatilanteisiin
- päihde-epäilyyn puuttumiseen
- onnettomuus- ja kuolemantapauksissa toimimiseen.

Opiskeluhuollosta vastaavana **rehtori varmistaa, että suunnitelmat ovat ajantasaiset ja että ne on tarkoituksenmukaisella tavalla käyty läpi työyhteisössä.**

4. OPISKELUN ERITYINEN TUKI

Erityinen tuki tarkoittaa kaikkea lisätukea, jota opiskelija tarvitsee (esim. oppimisvaikeudesta johtuen). Se tarkoittaa myös koulun yleisestä järjestyksestä poikkeavaa tapaa toimia. Erityinen tuki voi johtaa **erityisjärjestelyihin** oppimistilanteessa tai kokeessa. Opiskelija voi lisäksi saada erityisopetusta, tehostettua opinto-ohjausta ja opiskelijahuollon palveluita tai hänet ohjataan tarvittaessa käyttämään koulun ulkopuolisia palveluita.

Erityistä tuen tarvetta ilmenee erilaisten opiskeluvaikeuksien (oppimisvaikeudet, motivaatio-ongelmat), vieraskielisyyden, terveydellisten syiden tai vaikean elämäntilanteen myötä. Erityistä tukea annetaan siten, että opiskelijan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon kaikkien aineiden opetuksessa ja eri oppimisympäristöissä.

4.1 ERITYISEN TUEN MUODOT

Erityisopettaja antaa yksilöllistä ohjausta, opetusta ja tukea oppimiseen ja opiskeluun liittyvissä ongelmissa. Erityisopetusta voidaan antaa myös pienryhmäopetuksena.

Erityisopettaja tekee vuosittain **lukitestaukset** peruskoulun päättövaiheessa tai viimeistään lukion alkaessa. Lukivaikeuden varhaisella toteamisella ja sen huomioon ottamisella opiskelussa voidaan opiskelijaa tukea oppimisessa ja auttaa saavuttamaan hänen kykyjensä mukaiset oppimistulokset.

Erityisopettaja toimii tarvittaessa **yhteistyössä aineenopettajien, opinto-ohjaajien ja terveydenhoitajien kanssa.** Tehokkaalla yhteistyöllä opiskelijoiden ongelmia voidaan ennaltaehkäistä tai niihin voidaan puuttua jo varhaisessa tai akuutissa vaiheessa.

4.2 ERITYISJÄRJESTELYT

Erityisjärjestelyitä voidaan tarjota opiskelijalle **opetus- ja koetilanteissa sekä ylioppilaskirjoituksissa**.-Asiantuntijaryhmä arvioi erityisjärjestelyjen tarpeen, minkä perusteella rehtori tekee päätöksen erityisjärjestelyistä. Opiskelija ja hänen ryhmänohjaajansa ovat kuitenkin velvollisia huolehtimaan siitä, että tiedottavat opettajia tarvittavista erityisjärjestelyistä.

4.3 ERITYISJÄRJESTELYT JA YO-KIRJOITUKSET

Erityisjärjestelyjä on mahdollisuus saada myös ylioppilaskirjoituksiin, jos kyseessä on keskivaikea tai vaikea lukihäiriö tai jos kysymys on esim. vammasta, joka vaikeuttaa näyttöä. Niitä varten tarvitaan aina erikoislääkärintodistus (lukihäiriöisellä lisäksi myös erityisopettajan tms. lukilausunto). Tärkeää olisi se, että anottavia erityisjärjestelyjä olisi kokeiltu jo lukioaikana koetilanteissa.

4.4 KURSSISUORITUKSEN ARVIOINTI

OPH:n perusteiden mukaan diagnosoidut vammat ja niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten keskivaikea lukivaikeus, tulee ottaa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä opiskelijan kurssiarvosanaa.

5. KODIN JA KOULUN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Huoltajia tiedotetaan opintojen etenemisestä, aikatauluista ja mahdollisista opiskeluvaikeuksista. Jos poissaoloja kertyy runsaasti tai muuta huolenaihetta ilmenee, otetaan yhteyttä alle 18 -vuotiaan opiskelijan huoltajiin. Myös täysi-ikäisen opiskelijan kotiväkeen ollaan yhteydessä, jos opiskelija antaa siihen luvan.

Ensisijainen yhteydenottaja on ryhmänohjaaja, mutta myös aineenopettaja, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, terveydenhoitaja tai rehtori voi ottaa yhteyttä kotiin. Tarpeen mukaan järjestetään yhteistapaamisia opiskelijan ja huoltajien kanssa.

Huoltajille tiedotetaan mm. vanhempainilloissa, millaisia tukitoimenpiteitä koululla on käytettävissä ja millaisia koulun ulkopuolisia verkostoja on käytettävissä. **Huoltajia kannustetaan olemaan aktiivisia koulun suuntaan, jos huoli nuoren koulunkäynnistä herää.**

Tiedottamisessa ja yhteydenpidossa kotiin **Wilma** on tärkeä työväline. Huoltaja seuraa kurssisuorituksia ja poissaoloja säännöllisesti Wilmasta. Huoltajat selvittävät alle 18-vuotiaan nuoren poissaolot Wilmassa. Nuoren tullessa **täysi-ikäiseksi** kannustetaan

nuorta ja vanhempia siihen, että yhteydenpito koulun ja kodin kesken voisi edelleen jatkua. Opiskelija voi 18 vuotta täytettyään antaa luvan vanhempiensa Wilma-tunnusten säilymiseen. Yhteistyössä otetaan kuitenkin huomioon aikuistuvan nuoren oma vastuullisuus.

6. NIVELVAIHE

Nivelvaiheen yhteistyön tavoitteena on saada opiskelijan lukio-opintojen aloitus mahdollisimman sujuvaksi sekä opiskelun **tarvittavat tukitoimet varhaisessa vaiheessa käyttöön**. Nivelvaiheen tiedonsiirtopalaverissa mukana ovat opinto-ohjaajat, tulevat ryhmänohjaajat, yläkoulun luokanvalvojat mahdollisuuksien mukaan. Oppilastietojen siirtäminen tapahtuu huoltajan luvalla ja luottamuksellisesti. Ryhmänohjaajat tiedottavat muita aineenopettajia opiskelijoiden tukitarpeista.

Siirryttäessä lukiosta toiseen oppilaitokseen on oppilaitoksilla oikeus saada toisiltaan opiskelijaksi ottamisen edellyttämät välttämättömät tiedot opiskelijaksi hakevasta. Koulutuksen järjestäjän on annettava opiskelijaksi pyrkivälle tieto siitä, minkälaisia terveydentilaa koskevia vaatimuksia ja edellytyksiä opintoihin liittyy.

7. POISSAOLOT JA OPINTOJEN KESKEYTTÄMINEN

7.1 POISSAOLOIHIN PUUTTUMINEN

Opiskelijan poissaoloihin kursseilta puututaan **mahdollisimman varhaisessa vaiheessa**. Aineenopettaja kyselee asiasta välittömästi opiskelijalta ja tiedottaa ryhmänohjaajaa ja opinto-ohjaajaa. Ryhmänohjaaja sopii tämän jälkeen yhdessä opinto-ohjaajan kanssa jatkotoimenpiteistä.

7.2 OPINTOJEN KESKEYTTÄMINEN

Opiskelijan harkitessa opintojen keskeyttämistä hän käy **ohjauskeskustelun** opinto-ohjaajan tai rehtorin kanssa. Jos opiskelija on alaikäinen, kutsutaan mukaan keskusteluun huoltaja. Jos opiskelija päätyy lukio-opintojen keskeyttämiseen eikä opiskelijan jatkosuunnitelmista ole varmuutta, opinto-ohjaaja ilmoittaa uuden nuorisolain mukaisesti opiskelijan tiedot **etsivään nuorisotyöhön**. Etsivän nuorisotyön toiminnasta ja yhteydenotosta tiedotetaan opiskelijaa ja alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajaa. Opinto-ohjaaja tekee opiskelijan kanssa lukion jälkeisen suunnitelman.

